

SKIPTVET KOMMUNE

Klart vi kan!

Kvalitet – Engasjement – Samspill

**ØKONOMIPLAN
OG
HANDLINGSPROGRAM

2019 - 2022**

Vedtatt av kommunestyret, sak 18/107 i møte 18.12.18

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Rådmannens kommentarer	4
Sammendrag/handlingsprogram	6
Økonomiplanens formål	7
Informasjon om økonomiplanmodellen	7
Diverse forutsetninger for økonomiplanperioden	8
Kommunebarometeret	11
Virksomhetene	13
Sentraladministrasjonen	13
Innbyggerservice	15
Oppvekst	17
Pleie- og omsorg	20
Plan, landbruk og teknikk	23
Konsekvensjustert driftsbudsjett	25
Kommentarer til konsekvensjustert driftsbudsjett	26
Hovedoversikt konsekvensjustert økonomiplan	27
Økonomisk handlefrihet	27
Nye tiltak i økonomiplanen	28
Kommentarer til nye driftstiltak	29
Investeringsiltak	31
Kommentarer til investeringsiltak	32
Hovedoversikt drift – faste priser	33
Hovedoversikt kapital – faste priser	34
Disposisjonsfond	34
Kommunestyrets behandling/vedtak	

RÅDMANNENS KOMMENTAR

Rådmannen la fram forslag til økonomiplan og handlingsprogram i mai. Den bygde på opprinnelig budsjett 2018 og med forutsetning om at Skiptvet kommune kjøper tjenester fra Sarpsborg kommune på områdene helsehus og krisesenter. Den politiske planen ble utsatt i påvente av utarbeidelse av intensjonsavtale med kommunene i Indre Østfold.

I 2. tertialrapport varslet virksomhetene om større merforbruk og rammene ble økt med 6,8 mill. kr for inneværende år. Denne ubalansen mellom drift og budsjett har også blitt tatt hensyn til ved utarbeidelsen av budsjettet for 2019. Forutsetningene for forslaget til økonomiplan er dermed i stor grad endret.

Ved utarbeidelse av budsjettet for 2019 ble også rammetilskuddet satt ned i forhold til statsbudsjettet/KS sin prognosemodell siden folketallet er lavere enn det som var lagt til grunn (1% vekst). I budsjettet er det lagt inn samme folketall 01.01.19 som 01.01.18. Dette medfører at rammetilskuddet blir om lag 1 mill. kr lavere enn om 1% vekst var lagt til grunn.

Ved utarbeidelse av økonomiplanen blir normalt inneværende års opprinnelige budsjett i balanse lagt til grunn. Dette utgangspunktet blir så justert med konsekvensjusterte tiltak samt nye tiltak i perioden. I denne utgaven av økonomiplanen er rådmannens forslag til budsjett i balanse for 2019, lagt som grunnlag for de neste årene i planen.

Denne økonomiplanen er preget av at kommunen er inne i en periode med meget stramme økonomiske rammer. Om forslaget til budsjett for 2019 videreføres med konsekvensjusterte tiltak, vil driften de neste 3 årene gå med mellom 3,8 til 5,1 mill. kr i årlig merforbruk. Arbeidet med økonomiplanen har derfor vært preget av å finne driftsbalanse de neste årene.

På investeringssiden er det heller ikke funnet plass til nye tiltak utover det som er lagt inn i budsjettet for 2019.

En usikkerhet i økonomiplanen er inntekter av eiendomsskatt fra Vamma kraftverk. Det skjer en utbygging i Vamma med ny turbin på Skiptvetsiden av Glomma. Denne utbyggingen vil endre fordelingen av eiendomsskatten mellom Askim og Skiptvet kommuner til fordel for Skiptvet. Men på nåværende tidspunkt vet vi ikke hvor mye.

I kommunens årshjul utarbeides økonomiplanen før sommeren når regnskap og årsmelding foreligger. Fram til revideringen av økonomiplanen i 2019 håper man å ha bedre innsikt i hvordan kraftverksbeskatningen slår ut for Skiptvet slik at man er mer sikre på inntektsrammene og kan ha forutsigbare planer i forhold til bla. investeringer.

Kommuneøkonomi

Kommunebudsjettene i betydning som økonomisk ramme til kommunesektoren, har vært god de siste årene. I forslaget til revidert nasjonalbudsjett for 2019 signaliseres at statsbudsjettet for 2019 derfor blir meget stramt. For Skiptvet kommune betyr forslaget nærmest "nullvekst".

Forslaget bygger også på kjente og gjennomførte endringer:

- «Frivillige små» kommuner får vesentlig strammere rammer siden regjeringen ønsker å «motivere» for fortsatt kommunesammenslåinger.
- Alle kommuner trekkes ekstra for å finansiere stimulansemidlene som gis til kommuner som slår seg sammen fordi det kan ikke forventes at staten legger inn nye penger i kommuneøkonomien.
- Skjermingseffekten fra INGAR (Inntektsgarantiordningen ved sterk reduksjon i rammefinansieringen) med effekt på 1,46 mill. kr. i 2017 bortfalt f.o.m. 2018.
- Regjeringen vil fortsatt legge press på eiendomsbeskatningen. Særlig gjelder dette energisektoren som er av særlig betydning for Skiptvet. Pga. endrede/fallende strømpriser etter toppårene 2010-2014 samt fortsatt en høy kapitaliseringsrente som nå ikke er redusert, vil Skiptvet ha fallende inntekter i planperioden fram til 2020 og deretter en liten økning i 2021

Økonomiplanperioden innebærer derfor en fallende tendens i inntektsutviklingen. Imidlertid og dersom det ikke blir vesentlige endringer i eiendomsskatten for energi, kan Skiptvet kommune forvente ytterligere økning i disse inntektene fra 2022 pga. allerede høyere priser i 2016, 2017 og så langt i 2018 samt i særlig grad pga. økt produksjon på Skiptvetsiden av Vamma etter fullført investering i Vamma 12 i 2019.

Tjenester og tjenestekvalitet

Skiptvet kommune er kjent for å ha gode tjenester. Ikke minst får vi tilbakemelding fra andre kommuner om dette når vi har brukere fra deres kommuner i vår pleie- og omsorgstjeneste. Kommunebarometeret måler som kjent ikke hverken bruker- eller medarbeidertilfredshet der Skiptvet kommune historisk har ligget godt over landsgjennomsnittet på begge indikatorer. I endelig kommunebarometer for 2018 (basert på 2017 tall) har Skiptvet kommune en framgang til 105. plass som betyr at framgangen fortsetter. Særlig er det hyggelig at PLO oppnår fortjent en 6. plass. Det er ingen grunn til å hvile på laurbærene og ytterligere forbedringer vil kreve nitidig og kontinuerlig forbedringsarbeid.

Omtalen av hver enkelt virksomhet senere i økonomiplanen er den samme som ble skrevet til det første planutkastet våren 2018 som baserer seg på årsmelding og foreløpig kommunebarometer.

HMS og nærvær

Dette er et viktig satsingsområde og det arbeides godt med dette i hele kommunen. Nærværet var på nesten 94 % som er målsetningen, og ligger an til det samme eller bedre i 2018. Det legges opp til at dette arbeidet fortsetter i hele planperioden og er en integrert del av den daglige ledelse og samarbeidet med verneombud og de ansattes organisasjoner som er meget godt.

Rådmannens vurdering er at Skiptvet kommune vil ha gode tjenester. Forslaget til Økonomiplan og handlingsprogram 2019-2022 krever at vi må fortsette effektiviserings- og omstillingsarbeidet samt legge opp til målrettede driftstiltak. Det er i vedliggende økonomiplan ikke lagt inn investeringer utover 2019 da det er behov for en bedre avklaring på inntektssiden, ikke minst fra kraftverksbeskatningen. Det er forventet at dette blir mer avklart når økonomiplanen skal revideres våren 2019.

SAMMENDRAG/HANDLINGSPROGRAM

Arbeidet med Økonomiplan og handlingsprogram 2018-2021 starter ved utarbeidelsen av årsmeldingen. I siste avsnitt i virksomhetenes årsmelding oppsummeres de tiltak det foreslås å ta med inn i økonomiplanen. Fra 2015 har hver virksomhet utarbeidet en virksomhetsplan som sammen med årsmeldingen gir innspill til økonomiplan og budsjett.

Skiptvet kommune vet nå at kommunen ikke blir slått sammen med andre kommuner. Kommunen har fått trekk i rammetilskuddet (basistilskuddet) som følge av dette. Trekket utgjør om lag 4,2 mill. kr. per år. Økonomiplanen er bygget på de inntektsforutsetningene fra staten som vi kan forvente framover.

Et annet forhold som påvirker økonomiplanen er mindre inntekter fra eiendomsskatten enn tidligere. Inntektene fra eiendomsskatten falt med 4 mill. kr. per år fra budsjettåret 2017.

Utformingen av økonomiplanen har også vært styrt av følgende mål og utfordringer som kommunen står overfor:

- Kommunen har gode tjenester og ifølge kostra et høyt kostnadsnivå på mange av tjenestene.
- Det er vedtatt en dreining av tjenestene mot tidlig innsats og forebyggende arbeide.
- Kommunen står overfor store investeringer i infrastruktur og nye lokaler for Skiptvetskolen.
- Inntektsbortfall pga. redusert basistilskudd i rammetilskuddet og eiendomsskatt.

Andre forhold som påvirker økonomiplanen er:

Pensjonsutgiftene. Disse har steget gradvis de senere årene. I økonomiplanen er det benyttet samme prosent som i budsjett 2017 (17%). Dette er noe lavere enn forespeilet fra KLP, men erfaringen de siste årene er at den virkelige avsetningen til pensjon blir lavere enn det vi har blitt forespeilet.

Skatteinntektene var i 2017 1,2 mill. kr lavere enn budsjettet. Så langt i 2018 ligger skatteinntektene på samme nivå som budsjett. Allikevel ligger Skiptvet langt under landsgjennomsnittet i skatteinntekter og blir derfor justert opp til et nivå som er på 93% av landsgjennomsnittet gjennom inntektsutjevningen i rammetilskuddsordningen. Det er i revidert nasjonalbudsjett ikke signalisert noen endringer i inntektsutjevningen. I økonomiplanen legges det til grunn gjennomsnittlig skattenivå de 3 siste år og som er bygget inn i prognosemodellen fra KS.

Driftssiden. Det har vært en utfordring å finne balanse i driftsbudsjettet med bortfall av over 8 mill. kr i driftsinntekter (rammetilskudd og eiendomsskatt). Nytt i 2018 er at driftsnivået i virksomhetene er om lag 7 mill. kr høyere enn budsjetttrammene og noe som også er tatt hensyn til. I konsekvensjustert budsjett er det lagt inn endringer fra 2020 som er en oppfølging av budsjettet for 2019. I planperioden er det tatt inn effektiviseringstiltak på kjøp av tjenester som var med i planutkastet som ble lagt fram før sommeren. Det er ikke funnet

plass til nye driftstiltak i perioden bortsett fra flytting av leder av familiens hus når dette tiltaket legges ned.

Det har vært stor usikkerhet mht bosetting av flyktninger. Kommunen har fått uklare og til dels motstridende signaler fra IMDI om vi får skal bosette flyktninger og unge enslige asylsøkere (Toppen). På denne bakgrunnen er det i budsjettet for 2019 og i økonomiplanen ikke tatt inn bosetting av flere flyktninger og for tiltaket på Toppen så er det startet en nedleggingsprosess som er ferdig i 2021, når de som bor i tiltaket er voksne og har flyttet ut. Beboerne flytter ut fra botilbudet i Storveien 24 allerede før jul 2018.

Kommunen har i perioden 2015 – 2018 bosatt 40 flyktninger inklusive familiegjeforening. Dette arbeidet er gjennomført med begrensede ressurser og vil pågå i flere år ennå inntil de aller fleste er integrert og i arbeid. Kommunen har også fra høsten 2018 tatt over arbeidet med introduksjonsprogrammet som vi tidligere har kjøpt fra Askim kommune, uten at de totale ressursene er økt. Kommunen vil derfor fortsatt måtte opprettholde nivået på tiltakene. Selv om det ikke er lagt opp til nye bosettinger i perioden, bør dette vurderes på nytt allerede fra neste år når situasjonen blir mer avklart. Dette gjelder ikke unge, enslige asylsøkere hvor arbeidet med å legge ned tilbudet på Toppen har kommet for langt til å reversere.

ØKONOMIPLANENS FORMÅL

Økonomiplanleggingen skal med utgangspunkt i dagens økonomiske situasjon og realistiske anslag på fremtidige inntekter og utgifter være til hjelp for kommunen til å

- få oversikt over den økonomiske handlefriheten og
- foreta prioriteringer av ressursbruken på ulike formål innenfor kommunelovens krav til økonomisk balanse.

Ved en stabil utvikling i de økonomiske rammene vil en kunne bidra til en rasjonell og effektiv kommunal forvaltning.

I denne forbindelse er det vesentlig at kommunen opparbeider økonomiske buffere i økonomisk gode år som kan benyttes i år hvor de økonomiske vilkår er mindre gunstige.

INFORMASJON OM ØKONOMIPLANMODELLEN

Konsekvensjustert budsjett 2019

Normalt tar modellen utgangspunkt i budsjettet for 2018 slik det ble vedtatt av kommunestyret. I denne versjonen tas det utgangspunkt i forslag til budsjett for 2019 siden økonomiplanen behandles parallelt med budsjettet. Dette budsjettet justeres for tiltak som bare skal ha ettårsvirkning, for tiltak som ikke har helårsvirkning og for tiltak som er vedtatt etter budsjettbehandlingen. Skatt og rammetilskudd legges inn med kjent nivå fra kommuneproposisjonen. Vi får da et konsekvensjustert budsjett som er utgangspunktet for økonomiplanperioden og som viser hvor mye penger det er til rådighet i perioden før nye tiltak innarbeides.

Nye driftstiltak

Virksomhetene har utarbeidet sine forslag til tiltak i økonomiplanen. Disse tiltakene er hentet fra virksomhetsplanene, årsmeldingen og politiske vedtak. Siden økonomiplanen i denne runden, kun har som mål å sikre at kommunen har økonomi til å drive videre med det fremlagte budsjettforslaget, er det ikke tatt inn nye tiltak bortsett fra det som er nødvendig for å oppnå balanse. Det må gjøres en ny grundig gjennomgang av drift og inntektsrammer våren 2019 for å finne plass til nødvendige drifts- og investeringstiltak.

Som i det generelle regnskapet for kommunen fremkommer i hovedsak inntekter som negative tall (minus foran) og utgifter som positive tall om ikke annet er spesifisert.

Alle tall er i hele tusen kroner hvis ikke annet er angitt.

Økonomiplanen er utarbeidet i faste priser. Det betyr at alle utgifter og inntekter er satt opp ut fra 2019 nivå. Det forventes at lønns- og prisvekst blir kompensert gjennom rammetilskuddet, men erfaringsmessig vil statsbudsjettene underkompensere for prisstigningen bl.a. fordi nye oppgaver pålegges kommunene uten at disse er (full)finansiert.

DIVERSE FORUTSETNINGER FOR ØKONOMIPLANPERIODEN

Arbeidet med økonomiplanen har vært krevende med både reduserte faste inntekter (rammetilskudd og eiendomsskatt) samtidig som kommunen står overfor store investeringer. Flere av forutsetningene i økonomiplanen er ikke ferdig utredet og alle tiltakene må vurderes på nytt ved budsjettbehandlingen og ved den årlige revisjonen av økonomiplanen.

Usikkerhetsmomenter i driftsbudsjettet:

- Effektiviseringsgevinsten av gjennomgang av alle interkommunale samarbeide/IKS. Det er lagt inn at kjøp av tjenester fra helsehuset, krisesenteret, PPT og IØBR (Indre Østfold Brann og Redning) blir betydelig rimeligere enn de er i 2019.
- Uforutsette hendelser og kostnadskrevende enkelttiltak.
- At det ikke blir en stor renteøkning – (har bundet rente på en stor andel av låneporteføljen)
- At det er «marked» for å selge sykehjemsplasser for 2,6 mill.kr. per år.

Usikkerhetsmomenter i investeringsbudsjettet:

Det er ikke lagt inn nye investeringer utover de som er foreslått i budsjettet for 2019. I forslaget ligger det også å begynne på investeringen i nytt vanntårn. Dette prosjektet må videreføres i 2020 med anslagsvis 18 mill. kr samt at det i 2021/2022 må investeres 4 mill. kr for å knytte oss til alternativ vannkilde fra Våler kommune. Det har vært tilsyn fra Mattilsynet som har gitt kommunen avvik på vannforsynings sikkerhet som gjør at disse investeringene må prioriteres. Investeringene dekkes i stor grad opp med økt vannavgift i selvkostregnskapet.

Det vises for øvrig til avsnittet rådmannens kommentarer.

Skatteinntekter

Skatteinntektene er budsjettetert med det nivået som er lagt inn i kommuneproposisjonen. I økonomiplanen brukes inntektsmodellen fra KS uten endringer i skatteanslaget. Det er justert for folketallet som anslås til å være det samme i 2019 som i 2018.

Inntektene fra eiendomsskatt på verker og bruk er utarbeidet med bakgrunn i prognose utarbeidet at Hafslund. Denne viser at eiendomsskatten vil gå ytterligere ned fra 2017 nivå før den igjen begynner å gå opp fra 2021. I beregningen er det lagt inn noe høyere strømpris enn Hafslund sin prognose og grunnrenteskatten er holdt uendret. Det er lagt inn en økning av Skiptvet sin andel av eiendomsskatten fra Vamma fra 51% til 61% gjeldende fra 2021.

Dette gir følgende skatteinngang i økonomiplanperioden:

	2018 B	2 019	2 020	2 021	2 022
Skatt inkl naturressursskatt	-92 383	-94 557	-94 557	-94 557	-94 557
Eiendomsskatt	-8 582	-8 582	-8 000	-9 700	-12 200
Sum skatt	-100 965	-103 139	-102 557	-104 257	-106 757

Rammetilskudd og øvrige statstilskudd

Beregning av rammetilskuddet er gjort med utgangspunkt i kommuneproposisjonen og inntektsmodellen fra KS. Det er brukt folketallet per 01.01.18 med 3.831 innbyggere.

Det forutsettes at økninger i lønnsutgifter og prisstigning blir kompensert i rammetilskuddet. I modellen er det lagt inn skjønntilskudd fra fylkesmannen på 600.000 kr per år som kommunen har fått i 2019.

	2018 B	2 019	2 020	2 021	2 022
Rammetilskudd fra modellen	-120 323	-124 036	-124 033	-123 769	-123 779
Sum rammetilskudd	-120 323	-124 036	-124 033	-123 769	-123 779

Statlige tilskudd er rentekompensasjon for investering i skole og pleie- og omsorg samt flyktingetilskudd. Disse synker hvert år pga avskrivningene. I tråd med at det ikke er lagt inn mottak av flykninger i perioden vil statlige tilskudd trappes mye ned i løpet av perioden og i 2022 er det kun rentekompensasjon fra Husbanken.

	2018 B	2 019	2 020	2 021	2 022
Fra regneark statlige tilskudd	-5 200	-5 500	-3 942	-1 502	-501
Sum øvrige statlige tilskudd	-5 200	-5 500	-3 942	-1 502	-501

Rentenivå

I en planperiode på 4 år er det usikkerhetsmomenter mht rentenivået. Det er tatt utgangspunkt i dagens rente på våre lån. I planperioden er det brukt en rente på 2,5% på nye lån. Om renteutgiftene stiger utover dette vil også renteinntektene stige noe. Men siden lånegjelda øker mye vil en renteøkning medføre økte kostnader totalt sett og en større risiko enn kommunen har hatt tidligere. På den andre siden er per dags dato 83% av kommunens lån med bundet

rente (5-10 år med rente på i snitt 2%) noe som reduserer risikoen på mellomlang sikt. Ved nye låneopptak må det gjøres en vurdering av risiko for renteøkning opp mot noe høyere rente når den bindes.

Låneopptak

Kommunens totale lånegjeld er ved utgangen av 2018 på 103,2 mill. kr. Det er lagt opp til å låne 23,9 mill. kr i 2019 til investeringer. Nedbetaling av lån er budsjettert med 8,3 mill. kr. Total lånegjeld vil da være 118,8 mill. kr ved utgangen av 2019.

Det legges i denne økonomiplanen ikke opp til nye låneopptak utover det som er foreslått i budsjettet for 2019. Investeringsiden må gjennomgås på nytt ved revisjon av økonomiplanen til våren.

I tillegg kommer nye låneopptak til Startlån som ikke er tatt med.

Ordinære lån	2018 B	2 019	2 020	2 021	2 022
Renter løpende lån	2 645	2 713	2 713	2 713	2 713
Renter nye lån					
Avdrag løpende lån	7 969	7 413	7 413	7 413	7 413
Avdrag nye lån					
Sum renter	2 645	2 713	2 713	2 713	2 713
Sum avdrag	7 969	7 413	7 413	7 413	7 413

Kommunale lån har blitt nedbetalt over 20 år. I planperioden er det lagt opp til at nye låneopptak nedbetales over 40 år. Ved forlenget avdragstid så øker renteutgiftene totalt sett.

Økte renter og avdrag på Startlån kommer i tillegg. Disse dekkes med innbetalte renter og avdrag fra låntakerne.

Nto renter og avdrag	2018 B	2 019	2 020	2 021	2 022
Renteutgifter	2 645	2 958	2 958	2 958	2 958
Mottatte renter S-lån	-175	-200	-200	-200	-200
Utbytte ØE	0	-800	-800	-800	-800
Konsesjonskraft	-600	-980	-980	-980	-980
Renteinntekter	-500	-500	-500	-500	-500
Netto renteutgift	1 370	478	478	478	478
Avdrag	9 574	9 961	11 331	13 434	16 038
Netto avdragsutg	9 574	9 961	11 331	13 434	16 038

KOMMUNEBAROMETERET

Analysen fra Kommunal rapport sier følgende om Skiptvet kommune:
(endelig kommunebarometer)

Skiptvet havner på en 105. plass i Kommunebarometeret 2018 fra Kommunal Rapport. Da har vi korrigert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Ser vi bare på nøkkeltallene og ignorerer økonomiske forutsetninger, er kommunen på en 161. plass. Nøkkeltallene er en del bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi. Nøkkeltallene er samlet sett litt bedre enn normalen i Kommune-Norge.

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010-18

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene.
Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	151	36	53	92	215	243	353	194	161
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	119	7	23	51	164	189	321	134	105
Rangering inntektsnivå	247	247	269	285	280	267	269	309	342
Grunnskole	388	384	333	331	356	391	402	359	270
Pleie og omsorg	159	96	19	24	151	111	179	23	6
Barnevern	103	120	83	40	155	278	284	311	318
Barnehage	397	150	328	335	379	336	402	278	322
Helse			374	340	404	425	423	274	408
Sosial	122	33	13	33	124	6	28	150	167
Kultur		99	42	90	104	231	281	264	248
Økonomi	65	31	32	155	44	51	76	37	92
Kostnadsnivå		193	151	343	66	257	255	243	263
Miljø og ressurser	121		140	150	123	165	309	217	122
Saksbehandling			21	17	53	72	2	228	284
Vann, avløp og renovasjon			270	275	126	75	40	239	173

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	318	4	19	49	141	163	148	144	161
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	217	2	5	32	115	132	108	93	105
Grunnskole				144	226	284	309	327	270
Pleie og omsorg	135	96	23	25	62	49	23	18	6
Barnevern				246	210	330	263	296	318
Barnehage	424	254	379	350	354	341	400	281	322
Helse		276	360	320	393	374	255	270	408
Sosial	40	4	4	14	94	22	52	179	167
Kultur	89	68	71	106	150	256	225	223	248
Økonomi			41	30	51	84	74	37	92
Kostnadsnivå				340	246	262	298	237	263
Miljø og ressurser	165	53	92	260	140	214	265	221	122
Saksbehandling					56	181	45	248	284
Vann, avløp og renovasjon						97	135	141	173

Plasseringene i denne tabellen er oppdatert med nøkkeltallene som er brukt i 2018-barometeret. Plasseringene vil derfor AVVIKE fra det som ble rapportert for ett eller flere år siden. På den annen side er tidsserien så sammenliknbar som det er mulig å få den.

VIRKSOMHETENE

SENTRALADMINISTRASJONEN

Status

Fra årsmeldingen

Prioritere tid til oppdatering av reglement og rutiner.

Innføring av ny modul i Visma – personalmelding.

Utarbeide en innkjøpsstrategi og revidere innkjøpsreglementet.

Kommunen som helhet – fokus på økt nærvær.

Utnytte mulighetene som dataprogrammene gir i enda større grad.

Bolig- og næringsutvikling:

Viktige innspill og prioriteringer for arbeidet i 2018:

- Etablere forretningsmodell for bredbåndutbygging i Skiptvet kommune
- Etablere regelmessige kontaktmøter med næringsdrivende: handelsnæringen, håndverkere, boligutviklere, industri- og håndverksbedrifter m.fl.
- Gjennomføre reguleringsplan for Holstadåsen.

Fra virksomhetsplanen

Sentraladministrasjonen med bolig- og næringsutvikling har fokus mot interne prosesser i kommuneorganisasjonen, utrede saker for og serve de politiske organene og utvikling av Skiptvet kommune innenfor bla. bolig og næring.

Innenfor kommuneorganisasjonen og politikk er mange av oppgavene rettet mot:

- Utarbeide og revidere rutiner og retningslinjer
- Intern opplæring
- Ta i bruk IKT verktøy/programmer for effektivisering og kvalitetssikring

Innenfor bolig og næringsutvikling er det flere store tiltak:

- Mobil bredbåndsdekning
- Salg av kommunale boligtomter
- Utarbeide boligsosial handlingsplan
- Ha kontakt med næringslivet
- Boligutvikling i sentrum
- Gang- og sykkelvei langs Fv 115

Mange av oppgavene blir ikke tatt inn i økonomiplanen da de løses i driftsorganisasjonen, men innenfor bolig- og næringsutvikling er det tatt inn flere store prosjekter under investeringer.

Fra Kommunebarometeret

Det er lite i kommunebarometeret som berører Sentraladministrasjonen (SA). Innenfor økonomi skårer kommunen høyt og ligger på 98. (37.) plass i landet. Innenfor helse er det legetjenesten som kommer dårlig ut. Kommunen har lav score på dekning av antall fastleger per innbyggere, men har topp score på at alle innbyggere har fastlege. Dette er motstridende og noe av årsaken er at mange innbyggere har fastlege i andre kommuner. Kommunen kommer også dårlig ut på høy medisinbruk per innbygger.

Endringer og nye tiltak

Det er ikke foreslått nye tiltak eller endringer i virksomheten. Bemanningen ble i 2017 redusert med ½ årsverk som er overført til Innbyggjerservice/servicekontoret. I og med ombyggingen av kommunehuset er nå arbeidsplassene nye og funksjonelle.

Sentraladministrasjonen har fellesfunksjoner for hele kommunen. I og med at kommunen fra 2018 er ute av IØD så har kommunen selvstendig ansvar for telefoni og datasystemene. Til det arbeidet er det ansatt en IKT rådgiver i 100% stilling. Stillingen fordeles med 50% på IKT/telefoni og fiberprosjektet. Denne ressursen er helt nødvendig å videreføre i årene framover og er i økonomiplanen dekket innenfor rammen for IKT utgifter (kostnadsrammen som er brukt til IØD). Det er foreslått at ressursen i løpet av perioden kun skal dekke oppgavene til Skiptvet kommune for å utvikle IKT systemene.

Virksomheten har stort fokus på å ta i bruk IKT systemene for effektivisering og kvalitetsheving.

INNBYGGERSERVICE

Status

Fra årsmeldingen

Servicekontoret:

Servicekontoret flyttet inn i det nyrenoverte kommunehuset i mai 2017. Dette var nye lokaler for kontoret som har vært spennende og utfordrende. Oppgavene har vært de samme og disse er utført på en god måte, men samtidig har det vært tilpasninger i en ny hverdag og nye rutiner og oppgaver har blitt lagt til.

Kontoret gjør en stor innsats for å koordinere og informere om kommunens aktiviteter, og for å bistå i valggjennomføringen, arrangement som byggedagen, kulturuka, teateroppsetning, TV-aksjonen og Rocktoberfest i 2017.

Virksomhetsleder har tatt over ansvaret som beredskapskoordinator, som tidligere leder av Servicekontoret har hatt. Utfordringen er at det er avsatt lite tid til dette arbeidet, noe som er gjengs i mange kommuner. Beredskapsplaner ble godkjent av kommunestyret i 2017.

Biblioteket:

Det er fortsatt mye oppmerksomhet på lesestimulering og brukeropplæring av elever på alle skoletrinn på Kirkelund. Det er flere faste besøk av barnehagegrupper.

I 2017 har det vært økt aktivitet på arrangementssiden med godt besøk av både voksne og barn på de fleste arrangementer, samt mange utstillinger av dagsaktuell litteratur. Samarbeidet med kulturkontoret om felles voksenarrangementer ved Skiptvet scene er videreført. Sommerlesekonkurransen for barn hadde svært god deltakelse i Skiptvet, med nest høyest andel blant målgruppen i Østfold.

God markedsføring av bibliotekets tilbud på nett via hjemmeside og sosiale medier er viktig og har høy oppmerksomhet.

Å avholde arrangementer med små personalressurser og liten plass er en utfordring.

Kultur:

Kulturkontoret arbeider gjennom året for å utvikle kulturtilbud og møteplasser som skal skape trivsel blant sine innbyggere og gi kommunen et positivt omdømme. Som for eksempel å opprettholde en god aktivitetsgrad på Skiptvet scene og sørge for jevnlig arrangementer av høy kvalitet for et bredt publikum. Dette har ved flere anledninger vært gjort i samarbeid med Skiptvet bibliotek.

Videre har det vært arrangert høst- og vinterferieaktiviteter for barn og unge i samarbeid med andre virksomheter/avdelinger i kommunen som Gjøkeredet ungdomshus, Skiptvet bibliotek, SFO eller barnehagene. Det er også samarbeid med blant annet lag og foreninger som Skiptvet jeger- og fisk.

Folkehelsearbeidet har høy oppmerksomhet og i 2017 ble det søkt om midler til utstyrssentral og stolpejakt som ble innvilget og iverksettes i 2018.

NAV

I 2017 har gode resultater knyttet til tjenester til brukere vært bra. Endring av åpningstid i forbindelse med *kanalstrategien* har fungert som forventet.

Vi er gode på rutiner for overganger av tjenestetilbud mellom stat og kommune, og det er god økonomikontroll.

Det har vært gjennomført et godt stykke kartleggingsarbeid om fremtidig veivalg for NAV Skiptvet, som skal sikre et lokalkontor i bygda.

Fra virksomhetsplanen

Virksomheten er i all hovedsak ajour opp mot virksomhetsplanen.

Fra Kommunebarometeret

Det er to områder som blir målt innenfor Innbyggerservice sitt virksomhetsområde, Kultur og Sosialhjelp. Kultur fikk en 257 plassering, som er midt på treet ift landets kommuner og liten endring opp fra 2016. Årsak er at mindre andel av budsjettet brukes på kultur, og at det fram til 2014 ble gjort vesentlige grep på en rekke områder slik at behovet for investeringer i anlegg ikke har vært så store de tre siste årene og da kommer man lenger ned på barometeret.

Sosialhjelp har over tid ligget på et meget høyt nivå. I 2015 på 28. plass, i 2016 ned til 150. plass og i 2017 opp til 122. plass. Årsaken er at noen flyktninger går inn og ut av introduksjonsprogrammet og får sosialhjelp i en periode. Unge under 30 år er kortere tid på ytelse enn før. De over 30 år er på normalen for landet, men de er for lenge på sosialhjelp før permanent plan videre. Tjenestene som leveres til innbyggerne innenfor dette området er av meget god kvalitet. Dette gjenspeiler seg også i den statlige delen av NAV kontoret.

Sammenlignet med andre kommuner rundt Skiptvet ligger kommunen relativt bra an.

Endringer og nye tiltak

- **Bosetting av flyktninger**

Kommunen bosatte mange flyktninger i 2016, dette medfører et stort arbeidspress også i 2017 for flyktningekoordinatoreren. Samtidig fikk ikke Skiptvet kommune det antallet flyktninger som det var budsjettet for i 2017. I januar 2018 ble det bosatt en familie på tre og i juli ble det bosatt 4 personer på familiegjenforening.

OPPVEKST

Status

Fra årsmeldingen

Vi har styrket bemanningen i skolene, på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten. Vi har etablert et oppvekstkantor og rutiner for administrasjon av tjenestene under oppvekst. Vi har noe bedre resultater faglig, på nasjonale prøver og i grunnskolepoeng. Jentene i Skiptvetskolen skårer høyest i fylket sammen med Aremark (10 trinn våren 2017).

Vi har fortsatt det gode arbeidet i SLT og Politirådet og deltar i interkommunalt samarbeid i forhold til Mortenstua, Avlastningshjemmet, PPT, Barnevern, kompetanseutvikling i barnehage og skole (KVALIØS og Innertiern). Det forventes at IKS-ene blir lagt ned, og vertskommune-samarbeidet om PPT er sagt opp fra sommeren 2019.

Vi har i 2017 fortsatt med tidenes kompetanseløft i Skiptvet, og vi er den kommunen i Indre Østfold som har høyest andel godkjente lærere i norsk, engelsk og matematikk.

Vi har arbeidet mye med overgangen barnehage til skole og mellom skolene, og økt samarbeidet blant annet gjennom besøk og gjenbesøk på skolene.

Kommunepsykologen har fast kontortid på begge skolene, og har også jevnlig besøk i barnehagene og i tverrfaglige team. Det jobbes også i klasser og grupper av elever og på personalmøter og foreldremøter.

PPT i Skiptvet, Hobøl og Spydeberg har etablert seg som en god tjeneste for oss.

Utfordringen er at den skal legges ned og innlemmes i den nye IØ-kommunen fra 2020. Vi har derfor sagt opp avtalen med virkning fra våren 2019, og startet arbeidet med å finne alternativ. Vi har vært i kontakt med Råde og med Marker angående nytt vertskommunesamarbeid om PPT..

Skiptvet er «en av de beste i klassen» i Østfold når det gjelder lærlinger og oppvekstkantoret har tett samarbeid med opplæringskontoret for off. sektor. Barnevernet har hatt nedgang i saker med omsorgsoverdragelser, og en økning i behandlede saker. Alle meldinger blir undersøkt, og barnevernstjenesten har en bra statistikk når det gjelder frister.

Vi har klart å holde nærværet på 92,8 i 2017- det var 93 i 2016. Det er store variasjoner innad i oppvekst, lavest nærvær i barnehagene og høyest i skolene.

Stor satsing på IKT i 2017, og sett i lys av at kommunen parallelt har gått ut av IØD og står alene, og mange tekniske utfordringer, har vi kommet langt i løpet av dette året. Vi har styrket PC-tettheten generelt, og startet oppbygging av 1:1 på ungdomstrinnet. Det viktigste er likevel at vi har hevet kompetansen på alle ansatte i skolen og mange i barnehagen gjennom etterutdanningstiltak.

Bofellesskapet på Toppen har vært og er en suksess- ungdommene har vist en svært god utvikling, og klarer seg svært godt i skole og utdanning. Toppen har fått redusert antall beboere med to personer, og vi får foreløpig ikke nye fra IMDI. Dette etyr at vi må vurdere avvikling av tiltaket.

Spesielle utfordringer i 2017

Økonomi:

Vi har hatt store utfordringer med økonomien i oppvekst. Vi har budsjettbalanse i barnehagene, ungdomsklubben og helsestasjonen, men et merforbruk i skolene, barnevernet, voksenopplæring og oppvekst.

Bakgrunnen for merforbruket er at vi ikke har klart å løse økte og uforutsette behov innenfor budsjetttrammene. Dette gjaldt følgende endringer:

1. Høyere utbetalinger til andre kommuner og institusjoner enn budsjettet
2. Betydelig lavere refusjoner fra andre kommuner enn budsjettet.

2. Økt spesialundervisning og ekstraordinære tiltak knyttet til enkeltbarn,
3. Økte overføringer til private barnehager og private skoler.
4. Økt behov for støttekontakt, avlastning og omsorgslønn.
5. Økte utgifter til institusjonsplassering og hjemmetiltak i barnevernet.
6. Lavere overføringer fra staten til voksenopplæring og flykningiltak enn budsjettet.
7. For ambisiøs budsjettering på Toppen i salderingen- i balanse etter ordinært budsjett.

Fra virksomhetsplanen

Virksomhet oppvekst ble etablert okt 2014. Deretter har vi arbeidet for å samle organisasjonen til noen felles mål og tiltak. Dette dreier seg om forebyggende tiltak og å innføre en modell for analyse av forhold knyttet til våre barn og unge og innad i organisasjonen.

Den røde tråden i oppvekst er å ta kollektivt ansvar for det enkelte barn på avdeling, i klasse, i klasseteamet og avdelingen, tverrfaglig og med andre gode hjelpere.

I den røde tråden henger det en målrettet satsing på lesing, regning, engelsk og digital kompetanse. Målet er: **Alle som starter på videregående skal fullføre!**

Konkretisering av dette:

- Alle foreldre i Skiptvet opplever forventninger og støtte fra ansatte i oppvekst.
- Guttene skårer like bra som jentene på eksamen og nasjonale prøver. Elevene møtes med så godt almenpedagogisk arbeid at behovet for spesialundervisning reduseres
- Skoledagen er utvidet med en time i begge skolene.
- Elevene har fysisk fostring hver dag.
- Ungdomsklubben er et samlingspunkt for ungdom i kommunen.
- Vi har tatt i bruk IKT i alle ledd i organisasjonen, blant ansatte, elever, og for barn i barnehagene.
- Vi har utvidet barnehagetilbudet og har ikke ventelister.
- Alle elever som går ut av grunnskolen starter på videregående opplæring.
- Alle elever i aldersgruppen 16-21 år fra Skiptvet følger et tilbud i videregående eller i arbeidslivet.

Fra Kommunebarometeret

KOMMUNEBAROMETERET Skiptvet 2010-2018 (fra endelig kommunebarometer)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Grunnskole	388	384	333	331	356	391	402	359	270
Pleie og omsorg	159	96	19	24	151	111	179	23	6
Barnevern	103	120	83	40	155	278	284	311	318
Barnehage	397	150	328	335	379	336	402	278	322

Analyse:

Generelt: Mye fram i grunnskole, og mye tilbake på barnehage. Med unntak av grunnskole har ikke kommunebarometeret kriterier som måler faglig utbytte, resultater

eller innbyggertilfredshet. I barnehage og barnevern er det økonomi, areal og tellinger av ansatte, saker og brukere.

Grunnskolen: Har gått fram 71 plasser, og i god utvikling. Vi skårer best i landet på ansattes utdanning, så satsing på kompetanse lønner seg. Vi er fortsatt lavt på elevresultater, men hadde svært godt resultat i grunnskolepoeng.

Barnehagene i Skiptvet har i Kommunebarometeret rykket ned igjen med 44 plasser. Årsaken til dette er lav bemanning, for få ansatte med pedagogisk utdanning og lavt areal pr barn.

Barnevernet ligger på samme nivå som i forhold til regnskapet i fjor, men langt over budsjettet. Kommunen ligger fortsatt høyt i antall omsorgsoverdragelser. Dette flatet ut i 2015 og gått ned de siste tre årene. Vi har få saker som ikke blir behandlet innen fristene, så årsaken til plasseringen er høye utgifter og mange omsorgsoverdragelser. Vi vurderer det slik at det er mulig å redusere på ressursbruken, men forutsetningen er at en øker innsatsen på forebyggende arbeid i skole og barnehage, styrker tidlig innsats og gjennom dette redusere kostnadene til fosterhjem, avlastning mm. Barnevernet og de andre tjenestene i oppvekst må jobbe tettere sammen om de familiene som har utfordringer.

PLEIE- OG OMSORG

Status

Fra årsmelding 2017

Innbygger og brukere:

I desember 2016 ble det ansatt ruskonsulent i 100 % stilling. Etter bytte av ansatt er ruskonsulent nå på plass og prosjektet er i gang igjen.

Antall brukere av hjemmebaserte tjenester er stabilt. Høsten 2016 var det oppstart av prosjekt hverdagsmestring. Det arbeides med implementering av dette, ekstra fokus på hverdagsmestring fortsetter våren 2018.

Demenssteam jobber aktivt inn mot brukergruppa. Tidlig utredning og tilpasset tjenestetilbud er en forutsetning for at familiene skal kunne mestre utfordringene over tid og på den måten utsette institusjonsinnleggelse.

Det er innvilget 137 langtidsopphold og gitt 81 korttidsopphold, inkludert 9 avlastningsopphold. Vi har hatt 1 overliggedøgn på sykehus. Forbruk av Helsehuset har vært større enn tidligere år. Samlet liggedøgn (KAD og USK) er 100 liggedøgn. Lege 24/7 ved Helsehuset og økt legetjeneste ved Sollia institusjon gir økt trygghet for sykepleierne. Dette gjør at de fleste pasientene kan behandles lokalt på Sollia eller i egne hjem og man unngår innleggelse i spesialisthelsetjenesten i tråd med samhandlingsreformen.

Psykisk helsevern har avsluttet tilbudet til 19 brukere. Det er stor pågang av henvisninger til tjenesten. ACT team har fast oppfølging av 2-3 pasienter. Det kjøpes tilbud fra annen kommune til en bruker, da tjenesten ikke har bemannet bolig.

Vestgårdveien: Bofellesskapet har flest yngre beboere. To av boligene står pr dato ledig. Det ventes at disse er leid ut i løpet av 2018. Hvilende nattevakt fungerer etter intensjonen.

Dagtilbud for demente fungerer etter intensjonen og vi ser at flere av brukerne kan få være i sine egne hjem lengre ved at de har et tilbud å gå til på dagtid. I løpet av året har 39 brukere benyttet seg av tilbudet. 15 av de er pasienter på Sollia.

Pasientbundne avvik, samlet for virksomheten: 167 avvik hvorav: 70 fall, 65 feilmedisinering, 16 rutinesvikt, 15 vold/ trusler/ utagering. Dette gir nødvendig informasjon inn mot kvalitetsforbedring.

Organisasjon og medarbeider:

Sykefraværet har gått opp fra 8,2 % til 9,4 % siste året. Det arbeides kontinuerlig med å øke nærværet i hele virksomheten. Grunnet fokus på belastningslidelser er det satset på takheiser. Installert på 11 av 28 rom utenom demensavdelingene. Resterende rom får takheis i løpet av 2018. Antall HMS avvik: 15, her er det en underrapportering.

Det har ikke vært sykepleiermangel i 2017, men vi er sårbare ved sykdom, i ferier og ved høytider. Det er stabil bemanning i pleie- og omsorg, når vi ser bort fra helgestillingene. Problematikken uønsket deltid arbeides det kontinuerlig med. Men for å komme nærmere en heltidskultur må den enkelte ansatte arbeide oftere helger og kortvakter må avvikles.

Flere av avdelingslederne sliter med å ha medarbeidersamtaler med alle i løpet av et år, men tilbud om samtale gis alle.

Fysioterapeut har sentral rolle i forhold til rehabilitering og habilitering. Dette har forsterket seg etter samhandlingsreformen.

IKT:

Omlegging av dataplattform til sky-løsninger krevde utskifting av alle tynnklienter til PC`r. Sollia har fått nytt telefonsystem som resten av kommunen. Og det er startet planlegging for overgang til digitalt pasientvarslingsanlegg og digitale trykghetsalarmer.

Økonomi:

PLO gikk med 1,4 mill. i overskudd i 2017. I hovedsak skyldes det økt inntekt på salg av sykehjems plasser til andre kommuner og to færre beboere i Vestgårdveien Bofellesskap. Det er dekket opp en etterregning fra Helsehuset på 1,2 millioner. 700 000 er dekning av underskudd for 2016 og 500 000 er underbudsjettering for 2017.

Ledig kapasitet har gjort det mulig med salg av plasser. Det bidrar med gode inntekter samtidig som vi bevarer arbeidsplasser og kompetanse i kommune.

Kommunebarometeret

Pleie og omsorg er nå rangert på 4. plass av kommunene i landet og da best i Østfold. Andel fagutdannede er nå på 82 %, hvilket bør indikere høyere kvalitet enn i mange andre kommuner. Snittet i landet er 74 %. Andelen eldre med stort bistandsbehov på institusjon er på 97 %. Dette indikerer at hjemmebaserte tjenester sammen med dagtilbud gjør at brukerne kan bo hjemme med relativt stort omsorgsbehov. Alle vedtak om hjemmesykepleie blir satt i verk innen 15 dager. Det er bra målt mot landet. Målt mot hvor mange gamle som bor hjemme er andelen registrerte trykghetsalarmer noe bedre enn i normalkommune.

Om Pleie- og omsorg ligger høyt på kommunebarometeret er det tilbud som bør vurderes. Kommunen har middels andel plasser avsatt til demente. I skolering av personal er det en bevisst skolering inn mot demens, som gir en bevissthet utover demens avdelingene. Det er relativt få plasser avsatt til korttidsplasser. De beste kommunene ligger på 60%. Skiptvet ligger på 19 %. Selv om vi har økt tiden til sykehjemslegen og at fysioterapeuten nå brukes kun i pleie- og omsorg er det tjenester som vi fortsatt ligger lavt på.

Medarbeidere

	2016	2017
Årsverk med fagutdanning i hele pleie - og omsorg i %:	79	82

Det har ikke vært medarbeiderundersøkelse i 2017. Det jobbes kontinuerlig med å opprettholde et godt arbeidsmiljø slik at ansatte skal føle seg verdsatt i jobben. Det er liten utskifting av personale som tyder på at ansatte trives på arbeidsplassen.

Kompetanseløftet har gitt støtte til grunn - og videreutdanning også i 2017 og ansatte benytter seg av muligheten. Sollia institusjon har tilegnet seg god kompetanse på demens gjennom satsning på Demensomsorgens ABC over tid.

Innspill til planleggingen/ økonomiplan:

De fleste IKS avtaler i kommunen er sagt opp deriblant avtalen med Helsehuset i Askim. Hensikten er å reforhandle nåværende avtaler og se på andre alternativer som kan gi samme eller bedre tjenester til en rimeligere pris.

Pleie – og omsorg tar i bruk velferdsteknologi som kan hjelpe brukere til et lavere omsorgsnivå. Digitalt pasientvarslingssystem må på plass da det gamle er utgått på dato og vanskelig lar seg reparere. Bytte ut alle våre trykksalarmer fra analoge til digitale alarmer. Først da kan vi videreutvikle velferdsteknologi.

Utvikle konseptet hverdagsmestring i åpen omsorg.

Endrede brukergrupper grunnet samhandlingsreformen gir så store utfordringer på natt at bemanningen må økes til 4. Dette gjelder både på institusjon og i hjemmebaserte tjenester.

I løpet av 2018 kommer to nye beboere inn på Vestgårdveien Bofellesskap. Bemanningen økes etter nye beboeres behov.

Det vil skje en økning av antall brukere av dagtilbudet for yngre med nedsatt funksjonsevne som holder til på Borgund. Bemanningen må økes etter de nye brukernes behov.

Pr dato er det ingen tilrettelagte boliger for sterkt pleietrengende yngre tilknyttet Sollia etter at omsorgsboligene ble gjort om til sykehjemsplasser. Det bør knyttes fellesarealer til eksisterende serviceleiligheter. Ved å bygge 4 nye serviceboliger, 2 i hver etasje og bygge om leiligheten i tilknytning til disse i hver etasje til fellesområde kan man endre bruksområde til serviceboligene til å kunne ivareta yngre personer med nedsatt funksjonsevne. Brukergruppe under 65 år.

Korte dagvakter i virksomheten bør avvikles da det er et hinder for å få redusert uønsket deltid. Fokus: Heltidskultur. Ulønnet matpauseavvikling på Sollia institusjon og i Vestgårdveien bofellesskap må det jobbes med, beregnet kostnad ca 1,2 årsverk.

Det må være fokus hele tiden på rekruttering av sykepleiere og annet fagpersonell. Viktig å tilby lærlingplass til de som bor i Skiptvet. Viktig å motivere ansatte til grunn – og videreutdanninger.

Stort behov for utskifting av gammelt slitt utstyr på Sollia institusjon. Bemannet bofellesskap for psykisk syke må vurderes.

Det er i perioder behov for ekstra skjerming av pasienter. En løsning er å bygge to leiligheter/ sykehjemsplasser” i tilknytning til nåværende dement avdeling.

PLAN, LANDBRUK OG TEKNIKK

Status

Det er i 2017 vedtatt reguleringsplan for Brekke boligfelt. Brekke boligfelt er nå i ferd med å bygges ut. Reguleringsplanen for Holstadåsen boligfelt er ferdig utarbeidet, og kan vedtas. Asfalteringen på Glenneveien vil fortsette i 2018, og vil tidligst være ferdig i 2019. Svalgangen på trygdeboligene er skiftet ut. Denne var i ferd med å falle sammen, og utskiftningen var høyst nødvendig.

Fra årsmeldingen

Det er laget vedlikeholdsplaner for de fleste kommunale bygg med formål om å systematisere vedlikeholdet bedre. Vedlikeholdsplanene ble brukt i økonomiplanarbeidet og medførte at flere tiltak ble finansiert i 2017.

PLT har deltatt i interkommunale samarbeidsprosjekter som Vannområde sør for Øyeren og Klima Østfold. I tillegg sitter PLT i arbeidsgruppen for planrådgivere Indre Østfold om felles utarbeidelse av uttalelse til fylkesplanens arealdel.

Landbruksforvaltningen var sammen med andre landbrukskontor og Hessa arrangør for skogbruksdag. Landbruksforvaltningen arrangerte sammen med Skiptvet bondelag et temamøte.

PLT har også i 2017 gjennomført et godt vedlikehold på kommunale bygg, selv med små rammer på budsjettet. Vaktmesterne styrer selv egne budsjett, og kontrollen med økonomien er god.

Spesielle utfordringer i 2018

Etterslep på vedlikehold på kommunale veier er en stor utfordring. Det ble i 2017 asfaltert 800 meter vei, gjennomført kantslått og lappet i boligfeltene. Men det er stort behov for økte midler for veivedlikehold.

Tribunen på Nes Lensemuseum var i ferd med å skli ut, sammen med setningsskader på byggene som følge av bevegelse i grunnen. Geotekniske undersøkelser viste behov for sikringstiltak. Med forestilling med Nes Lenseater i august var dette en stor utfordring for PLT å få i orden. Før sikringstiltakene var gjennomført, ble det innført ferdselsforbud for grupper i området. Sikringstiltakene er nå gjennomført. Det gjenstår å justere grenser for festetomta til Nes Lensemuseum.

Renholdstjenesten ble i 2017 omorganisert. Årsaken var at analyser viste at Skiptvet kommune brukte uforholdsmessig mye ressurser på renhold. I tillegg var det en utfordring med at ansatte hadde delt dagsverk, samt oppmøtested på flere bygg. Prosessen var utfordrende, og ble gjennomført i samarbeid med hovedtillitsvalgt. Iverksettelsen av den nye organiseringen var også utfordrende for PLT, som ble gjennomført fra 21. august 2017.

Fra virksomhetsplanen

Det er et mål å lage en kompetanseplan for hele PLT. Kompetanseplanen skal inneholde en kartlegging av den kompetansen som medarbeiderne har i dag, men også en vurdering av hva

slags kompetanse virksomheten vil ha brukt for i framtiden. Arbeidet med kompetanseplan kan medføre at det er behov for å etterutdanne/kurse ansatte i PLT. Det er også naturlig å bruke de vurderingene som gjøres i kompetanseplanen ved nyansettelser. Det er og viktig for virksomheten at nyansettelser brukes til å komplementere kompetanse slik at den totalt sett er bredest mulig.

PLT utfører oppdrag for alle virksomheter i kommunen innenfor teknisk drift. Det er viktig for PLT at andre virksomheter er med på prioriteringene av større vedlikeholdsarbeider som skal gjøres. Eksempel her kan være Kirkelund skole, som har behov for å pusse opp garderober i svømmehallen. Prioriteringen av tiltakene må rektor/oppvekstsjef gjøre. PLT er i ferd med å lage nye vedlikeholdsplaner for alle kommunale bygg. Her blir behovet for større vedlikeholdsarbeider klarlagt. Utarbeidelsen av vedlikeholdsplanene må også skje i samarbeid med brukerne av kommunale bygg.

Fra Kommunebarometeret

Innenfor vann, avløp og renovasjon er vi nr. 152 i 2017, mot nr. 239 i 2016. Dette teller 2,5 % av Kommunebarometeret.

For saksbehandling er PLT nr. 246 på Kommunebarometeret, mot 228 i 2016. Dette teller 2,5 % på kommunebarometeret. Det er saker med behandlingstid over 12 uker som er årsaken til dette, hvor PLT har fått 1,0 i score. Etter å ha snakket med byggesaksbehandler, kan vi ikke se at 12 ukers fristen er overskredet i noen saker. Det er svært få/ingen saker med 12 ukers frist. PLT har en dialog med de som har byggesøknader inne.

For miljø og ressurser: Energikostnadene for bygg er noe under middels i forhold til landsgjennomsnittet. Det er gjennomført ROS-analyse i forhold til flom og skred. Det brukes lite penger på vedlikehold og dette trekker ned. Å bruke penger på vedlikehold teller positivt, fordi det er bra for miljøet å ta vare på bygg i stedet for bygge nytt. Det brukes også lite penger på veivedlikehold i forhold til snittet i Norge. Innbyggerne produserer mindre søppel enn snittet i Norge, som teller positivt.

Miljø og ressurser	121	140	150	123	165	309	217	122
Saksbehandling		21	17	53	72	2	228	284
Vann, avløp og renovasjon		270	275	126	75	40	239	173

Endringer og nye tiltak

- Asfaltering av Glenneveien, antatt ca 4 km med asfaltering
- Gang/sykkelvei med kommunal infrastruktur
- Nytt høydebasseng for vannforsyning. Forprosjekt 2018, og bygging 2020.
  - Vedlikehold i henhold til nye vedlikeholdsplaner for de kommunale bygg.
  - Utbygging av Brekke boligfelt og Holstadåsen boligfelt
  - Skifte kledning, vinduer, verandadører samt verandaer trygdeboliger
  - Nes lense, byggearbeider bestemt i hovedplan for området

KONSEKVENSJUSTERT DRIFTSBUDSJETT

Konsekvensjustert driftsbudsjett

	2019	2020	2021	2022
SENTRALADMINISTRASJON				
Ansvar 10000:10120, 10310				
Utgifter				
Sum utg konsekvensj. SENTRALADM	0	0	0	0
Inntekter				
Redusert salg IKT ressurs		200	300	447
Sum innt konsekvensj. SENTRALADM	0	200	300	447
INNBYGGERSERVICE				
Ansvar 10200:10530, 21020, 35000:35100				
Utgifter				
Sum utg konsekvensj. INNBYGGERSERVICE	0	0	0	0
Inntekter				
Sum innt konsekvensj. INNBYGGERSERVICE	0	0	0	0
OPPVEKST				
Ansvar 21000, 21010, 22000, 22010, 23000:23040, 35200:35300				
Utgifter				
Sum utg konsekvensj. OPPVEKST	0	0	0	0
Inntekter				
Sum innt konsekvensj. OPPVEKST	0	0	0	0
PLEIE- OG OMSORG				
Ansvar 34000:34330				
Helårsvirkning still Dagsenteret		310	310	310
Sum utg konsekvensj. PLEIE/OMSORG	0	310	310	310

Inntekter				
Red tilskudd ruskonsulent		330	330	330
Sum innt konsekvensj PLEIE/OMSORG	0	330	330	330
PLAN, LANDBRUK OG TEKNIKK				
Ansvar 46000:46590				
Utgifter				
Sum utg konsekvensjustert PLT	0	0	0	0
Inntekter				
Husleie Toppen bortfaller		200	200	200
Sum innt konsekvensj PLT	0	200	200	200
SUM KONSEKVENJUSTERT UTG	0	310	310	310
SUM KONSEKVENJUSTERT INNT	0	730	830	977

Kommentarer til de enkelte tiltak:

SENTRALADMINISTRASJONEN

Reduserte salg IKT ressurs.

Det er lagt opp til at stillingen som IKT rådgiver skal jobbe med kommunens IKT systemer og fases ut fra Skiptvet Digital AS i løpet av perioden.

INNBYGGERSERVICE

Ingen endringer

OPPVEKST

Ingen endringer

PLEIE- OG OMSORG

Det er lagt inn helårsvirkning for stillinger på **Dagsenteret** som følge av 3 nye brukere.

Øremerket tilskudd for **ruskonsulent** trappes ned og legges over i ramma. Siste året med tilskudd er 2019.

PLAN, LANDBRUK OG TEKNIKK

Når tilbudet på Toppen legges ned bortfaller store deler av husleia. Det er ikke tatt stilling til hvordan lokalene skal brukes framover, men det gjennomføres en kartlegging av om kommunen har behov for å bruke lokalene til egen virksomhet før det vurderes andre leietakere.

Hovedoversikt konsekvensjustert økonomiplan

	Budsjett 2018	Økoplan 2019	Økoplan 2020	Økoplan 2021	Økoplan 2022
Sum driftsutgifter	281 719	288 762	289 072	289 072	289 072
Sum driftsinntekter	-64 210	-64 179	-63 449	-63 349	-63 202
Netto driftsutgifter	217 509	224 583	225 623	225 723	225 870
Skatteinntekter	-100 965	-103 139	-102 557	-104 257	-106 757
Rammetilskudd	-120 323	-124 036	-124 633	-124 369	-124 379
Div. statlige tilskudd	-5 200	-5 500	-3 942	-1 502	-501
Brutto driftsresultat	-8 979	-8 092	-5 509	-4 405	-5 767
Netto renteutgifter	1 373	478	765	753	741
Netto avdragsutgifter	7 100	7 413	8 011	8 011	8 011
Netto driftsresultat	-506	-201	3 268	4 360	2 985
Brukt slik:					
Avsetning til fond	200	0	0	0	0
Overført til kapbudsj	1 139	1 139	1 100	1 100	1 100
Bruk av fond	-833	-938	-300	-300	-300
Resultat driftsbudsjett	0	0	4 068	5 160	3 785

ØKONOMISK HANDLEFRIHET

Som hovedoversikten viser har kommunen et underskudd i driften på 4 - 5 mill kr per år i handlingsplanperioden om driften fortsetter som i dag med de tiltakene som er tatt inn i konsekvensjustert budsjett. Dette er før det er tatt inn nye investeringer.

Det må derfor enten skapes nye inntekter eller gjøres kutt i driftsutgiftene for å oppnå balanse. I tillegg må det skaffes rom for høyere rente- og avdragsutgifter. Kommunen har et høyt ambisjonsnivå for investeringer i perioden.

Det er i vedliggende økonomiplan ikke tatt høyde for å øke driftsinntektene utover det som følger av drifts- og investeringstiltakene og det er derfor gjort en grundig gjennomgang av hele kommunens drift for å oppnå driftsbalanse og finne plass til store investeringer.

NYE TILTAK I ØKONOMIPLANEN

Driftstiltak

Pri	Driftstiltak	2019	2020	2021	2022	Ikke funnet plass til
	1 SENTRALADMINISTRASJON					
	Sum konsekvensjustert budsjett	0	0	0	0	
	Kjøp kommuneoverlege Sarspborg					
	Kirken					
	Sum utgifter Sentraladministrasjon	0	0	0	0	
	Sum konsekvensjustert budsjett	0	200	300	447	
			0	0	0	
		0	0	0	0	
	Sum inntekter Sentraladministrasjon	0	200	300	447	
	2 INNBYGGERSERVICE					
	Sum konsekvensjustert budsjett	0	0	0	0	
	Krisesenter - ny avtale		-400	-400	-400	
	Endret oppgaveportefølge NAV			-300	-300	
	Sum utgifter Innbyggerservice	0	-400	-700	-700	
	Sum konsekvensjustert budsjett	0	0	0	0	
	Sum inntekter Innbyggerservice	0	0	0	0	
	3 OPPVEKST					
	Sum konsekvensjustert budsjett	0	0	0	0	
	Leder familiens hus.		500	800	800	
	PPT - nytt samarbeide		-550	-550	-550	
	Barnevern		-500	-1000	-1000	
	Sum utgifter Oppvekst	0	-550	-750	-750	
	Sum konsekvensjustert budsjett	0	0	0	0	
	Sum inntekter Oppvekst	0	0	0	0	

31 PLEIE- OG OMSORG					
Sum konsekvensjustert budsjett	0	310	310	310	
Ny avtale kjøp av tjenester fra helsehuset IØ		-1000	-1000	-1000	
Sum utgifter Pleie/omsorg	0	-690	-690	-690	
Sum konsekvensjustert budsjett	0	330	330	330	
Sum inntekter Pleie/omsorg	0	330	330	330	
4x PLAN, LANDBRUK OG TEKNIKK					
Sum konsekvensjustert budsjett	0	0	0	0	
IØBR - reduserte kostnader/alt. Samarb.		-500	-500	-500	
Helårvirkning red vaktmestertjeneste 2018		-75	-75	-75	
Reduksjon vaktmester - 2 årsverk		-300	-600	-1200	
Sum utgifter PLT	0	-875	-1175	-1775	
Sum konsekvensjustert budsjett	0	200	200	200	
Sum inntekter PLT	0	200	200	200	
SUM UTGIFTER	0	-2515	-3315	-3915	
SUM INNTEKTER	0	730	830	977	
netto utgift nye driftstiltak	0	-1785	-2485	-2938	

Det vises til avtale med nye Indre Østfold kommune hvor Skiptvet kjøper tjenester fra dagens interkommunale tjenester (IKS) under forutsetning av at disse kan konkurrere med alternative tilbud. Det er derfor tatt inn reduserte kostnader på disse tjenestene fra 2020.

Kommentarer til de enkelte driftstiltak:

SENTRALADMINISTRASJONEN

Ingen nye tiltak

INNBYGGERSERVICE

Krisesenter. Det er lagt inn alternativkosten ihht avtalen.

Effektivisering NAV. NAV avslutter i 2018 det interkommunale samarbeidet med Askim om introduksjonssenteret for flykninger. Den oppfølgingen legges til NAV kontoret og

flyktningkonsulent. Det er i økonomiplanen ikke lagt inn bosetting av nye flyktninger. Det er allikevel store oppgaver som ligger på kontoret i forhold til å fullføre bosettingsarbeidet framover. Det er lagt inn en reduksjon i kostnadene i størrelsesorden 300.000 kr per år de 2 siste årene i perioden pga digitalisering og færre flyktninger.

OPPVEKST

Omorganisering familiens hus. Oppvekst er sammensatt av mange tjenestoområder med mange forskjellige tiltak, planer, lover og retningslinjer. Det innebærer mange arbeidsoppgaver for ledelsen av oppvekst, der det siden 2015 har vært slik at ingen har stått i lederstillingen som ble opprettet for Familiens hus i samband med etableringen av Oppvekst i 2014. Alle lederne og tjenesteansvarelige samt noen enkeltfunksjoner totalt 11, rapporterer direkte til oppvekst. Vi ser at dette er en organisering som ikke er tilfredsstillende og foreslår en samling av tjenestene i Familiens hus under en leder, som rapporterer til oppvekstsjef. Hensikten er å gi bedre tjenester, bedre tverrfaglig arbeid, bli mer effektive, bedre ledelse og mer tid til utvikling av skole og barnehage og oppvekst generelt. Vi løser dette med en omorganisering internt og gradvis økning av stillingen utover i økonomiplanperioden.

PPT. Det er lagt inn en forventet reduksjon i kostnadene ved kjøp av tjenesten fra nye Indre Østfold kommune fra 2020.

Barnevern. Barnevernets budsjett ble i salderingen for 2018 og forslag til budsjett 2019 økt med ca. 1,5 mill. kr for at det skal være balanse mellom drift og budsjett. Det er allikevel lagt inn en forventning om gjennomgang og kostnadsreduksjon i tjenesten i tråd med det som er forventet tidligere.

Barnevern har mange aktive saker, men en reduksjon i antall omsorgsoverdragelser fra tidligere. Kommunen ligger langt over landsgjennomsnittet i bruk av kr per innbygger.

PLEIE- OG OMSORG

Helsehuset i Askim. Det er lagt inn alternativkost ihht avtalen.

PLAN, LANDBRUK OG TEKNIKK

Indre Østfold Brann og redning. Det er lagt inn en forventet kostnadsreduksjon i tråd med intensjonsavtalen.

Gjennomgang vaktmestertjenesten. Det legges opp til reduksjon i vaktmesterkorpset med 2 årsverk i løpet av 2020 - 2022 ved naturlig avgang. Dette betinger en gjennomgang av tjenesten og prioritering av de oppgavene som vaktmesterne skal gjøre. 1,5 årsverk reduseres i 2018 og 2019.

Investerings tiltak

Pri	Investeringer	Budsjettet investering					Tilskudd/refusjon				Salgsinntekter/fond			
		2019	2020	2021	2022	Senere	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
	SENTRALADMINISTRASJON/NÆRING													
	Sentrumsutvikling					5 000								
	Sum Sentraladministrasjon	0	0	0	0	5 000	0	0	0	0	0	0	0	0
	INNBYGGERSERVICE													
	Nytt bibliotek mm.					2 000								
	Utkjøp areal nytt bibliotek					21 000								
	Nes lense	1 500					1 000							
	Sum innbyggerservice	1 500	0	0	0	0	1 000	0	0	0	0	0	0	0
	OPPVEKST													
	IKT	600												
	Kirkelund - uteområde	2 200					1 100							
	Vestgård skole- utbygging	13 700												
	Kirkelund - trafikksikring					2 000								
	Kirkelund-ny flatskole					55 000								
	Jordvarmeanlegg													
	Utrede nye lokaler fam.tjenesten													
	Ungdomsklubben - kjøkken mm													
	Sum Oppvekst	16 500	0	0	0	57 000	1 100	0	0	0	0	0	0	0
	PLEIE OG OMSORG													
	Fellesareal servicedel+4 serv.l.	9 000					4 000							
	Velferdsteknologi	100				300								
	Sum Pleie- og omsorg	9 100	0	0	0	300	4 000	0	0	0	0	0	0	0
	PLAN, LANDBRUK, TEKNIKK													
	Skifte tak Borgund styrerbolig	250				1 000								
	Utskifting oljebrenner Solhaug	400												
	Utskifting oljebrenner Sollia	400												
	Renovering gymsak og svømmeh.	500				2 000								
	Prosjektingeniør	600												
	Sollia - ventilasjon 2 avd	600												
	E-verksgården - ventilasjon	700												
	Vanntårn	2 000				12 000								
	Nye gatelys	2 000												
	Gang- og sykkelvei					50 000								
	Avløp og vann (gang-/sykkelvei)					16 000								
	Holstadåsen					20 000								
	Utarbeidelse Enøkplan - kommunale byg					500								
	Oppstillingsplass barnevogner Solh					400								
	Sum PLT	7 450	0	0	0	101 900	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egenkapitalinnskudd KLP	890												
	STARTLÅN													
	Betalte avdrag	900	0	0	0									
	Mottatte avdrag	-620	0	0	0									
	Sum etableringslån	1 170	0	0	0	0								
	SUM INVESTERINGER	35 720	0	0	0	164 200	6 100	0	0	0	0	0	0	0
	Sum finansiering fra prosjektene	-6 100	0	0	0									
	Finansieres med lån	-23 931	0	0	0									
	Bruk av fond	-4 550												
	Overført fra drift	-1 139												
	Balanse investeringsbudsjett	0	0	0	0	0								

Kommentarer til de enkelte investeringstiltak:

For investeringstiltak i 2019 vises det til rådmannens forslag til budsjett. Utover dette er det ikke lagt inn nye investeringstiltak i planperioden. Dette pga den økonomiske situasjonen og at det gjøres en ny revisjon av økonomiplanen våren 2019. Det vises allikevel til det som er skrevet om utbygging av vanntårn. Tiltaket er ikke ferdig prosjektert ennå og det vil bli fremmet en egen sak om dette når prosjekteringsarbeidene er ferdig. Kostnadene til låneopptak vil i hovedsak bli dekket med økt vannavgift.

ENDELIG BUDSJETTOVERSIKT

HOVEDOVERSIKT DRIFT - FASTE

PRISER

	2018	2019	2020	2021	2022
INNT OG UTG PR HKAP					
A. DRIFTSUTGIFTER					
1.1 Sentraladministrasjon	27 710	28 076	28 076	28 076	28 076
1.2 Innbyggerservice	18 326	17 732	17 332	17 032	17 032
1,3 Oppvekst	118 531	120 840	120 290	120 090	120 090
1.4 Pleie- og omsorg	73 558	77 738	77 048	77 048	77 048
1.5 Næring og teknikk	40 067	40 867	39 992	39 692	39 092
1.99 Budsjettreserve	3 527	3 509	3 509	3 509	3 509
SUM A DRIFTUTGIFTER 1.1 - 1.4	281 719	288 762	286 247	285 447	284 847
B. DRIFTSINNEKTER					
1.1 Sentraladministrasjon	-1 856	-2 222	-2 022	-1 922	-1 775
1,2 Innbyggerservice	-803	-252	-252	-252	-252
1.3 Oppvekst	-27 023	-23 560	-23 560	-23 560	-23 560
1.4 Pleie- og omsorg	-15 787	-16 332	-16 002	-16 002	-16 002
1.5 Næring og teknikk	-18 741	-21 813	-21 613	-21 613	-21 613
SUM B DRIFTSINNEKTER 1.1 -1.4	-64 210	-64 179	-63 449	-63 349	-63 202
C. NETTOUTGIFT 1.1 -1.4	217 509	224 583	222 798	222 098	221 645
D. SKATTER MV					
Skatt på inntekt og formue	-92 383	-94 557	-94 557	-94 557	-94 557
Eiendomsskatt	-8 582	-8 582	-8 000	-9 700	-12 200
SUM D. NETTO SKATTER MV	-100 965	-103 139	-102 557	-104 257	-106 757
E. Tilskudd fra staten	-5 200	-5 500	-3 942	-1 502	-501
F. Rammetilskudd	-120 323	-124 036	-124 633	-124 369	-124 379
G. SUM DR.INNT. 1.1 - 1.4 (Sum B)	-64 210	-64 179	-63 449	-63 349	-63 202
I. SUM DRIFTSINNT (D+E+F+G)	-290 698	-296 854	-294 581	-293 477	-294 839
J. SUM DRIFTSUTGIFTER (Sum A)	281 719	288 762	286 247	285 447	284 847
K. BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-8 979	-8 092	-8 334	-8 030	-9 992
L. Netto renteutgifter	1 373	478	478	478	478
Renter nye lån		0	287	275	263
M. Netto gjeldsavdrag	7 100	7 413	7 413	7 413	7 413
Avdrag nye lån		0	598	598	598
N. NETTO DRIFTSRESULTAT	-506	-201	443	735	-1 240
BRUKT SLIK:					
P. Overført kapitalbudsjett	1 139	1 139	1 100	1 100	1 100
Avsetninger til fond	200	0	0	0	0
Bruk av fond	-833	-938	-300	-300	-300
Q. UDISP/UINNDEKKET DRIFTSRES	0	0	1 243	1 535	-440
Effektivisering (- er reduksjon)		0	-1 243	-1 535	
BALANSE ØKONOMIPLAN	0	0	0	0	-440

Oversikten viser at det er balanse i driften med de drifts- og investeringstiltak som er lagt inn. Men det må gjøres ytterligere effektiviseringstiltak i 2020 og 2021. Økonomiplanen bygger på mange forutsetninger som må vurderes på nytt ved hver rullering for å se om de fortsatt holder.

HOVEDOVERSIKT KAPITAL - FASTE PRISER

INNT OG UTG PR HKAP	2019	2020	2021	2022
A. INVESTERINGSUTGIFTER				
1 Sentraladministrasjonen	0	0	0	0
2 Innbyggjerservice	1 500	0	0	0
3 Oppvekst	16 500	0	0	0
4 Pleie- og omsorg	9 100	0	0	0
5 Næring og teknikk	7 450	0	0	0
9 Etableringslån	0	0	0	0
SUM A INVEST UTG 0.1 - 0.4	34 550	0	0	0
B. Utlån, aksjekjøp mv				
C. Diverse utg	0	0	0	0
D. Avsetninger	0	0	0	0
E. SUM FINANSIERINGSBEHOV	34 550	0	0	0
FINANSIERING:				
Fremmedkapital	0	0	0	0
F. Bruk av lån	-23 931	0	0	0
G. Salgsinntekt	0	0	0	0
H. Tilskudd, refusjoner vedr inv	6 100	0	0	0
Egenkapital				
I. Salg av fast eiendom mv				
J. Mottatte avdrag, aksjesalg mv				
K. Bruk av avsetninger	4 550	0	0	0
M. Bidrag fra driftsbudsjett	0	0	0	0
SUM FINANSIERING	-13 281	0	0	0
UDISP/UINNDEKKET	47 831	0	0	0

DISPOSISJONSFOND

Fondet er på 21 mill. kr. ved utgangen av 2017. I 2018 blir det nto brukt 2,9 mill. fra fondet.

I forslag til budsjett for 2019 blir det brukt 4,9 mill. kr fra fondet slik at det ved utgangen av 2019 vil være på 13 mill. kr. Dette er i nedre grense av hva fondet bør være på.

Kommunen har også 1 års amortisering av premieavviket i pensjon og det kan medføre at det blir større svingninger i utgiftene som det er da behov for å ha en fondsreserve.